

СЕКЦІЯ 2. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ В УКРАЇНІ

*Безверхий Костянтин Вікторович,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансового аналізу та аудиту;
Бондарук Альона Андріївна,
здобувачка вищої освіти;
Державний торговельно-економічний університет*

РОЗВИТОК АУДИТОРСЬКОГО КОНСАЛТИНГУ В УКРАЇНІ

З кожним роком все більше підприємств звертаються до аудиторських компаній задля проведення аудиторських перевірок. Метою аудиторських перевірок є формування незалежної думки про фінансову звітність. Така думка дуже важлива для користувачів фінансової звітності, на підставі її показників приймається те чи інше економічне рішення та підвищується довіра до суб'єкта господарювання.

Відповідно до Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21 грудня 2017 року №2258-VIII, аудиторська фірма – юридична особа, яка провадить аудиторську діяльність на підставах та в порядку, що передбачені цим Законом та міжнародними стандартами аудиту, а також може надавати неаудиторські послуги [1]. Зокрема, неаудиторськими послугами є: допомога у складанні бухгалтерських та податкових звітів, проведення відповідних розрахунків, консультування з питань управлінського обліку та супровідних документів до нього, впровадження цифрових інструментів з фінансової діяльності для функціонування підприємства.

За останні роки умови та якість ринку аудиторських послуг в Україні докорінно змінилися, що пов'язано насамперед із впровадженням іноземного досвіду в національну систему аудиту, розширенням можливостей диверсифікації професійних послуг аудиторів, а також як цифровізація аудиту. Це відкриває нові можливості як для самих аудиторів і аудиторських фірм, так і для замовників їхніх послуг. Крім того, широкого поширення набули різноманітні додаткові аудиторські та супутні послуги [2].

Одним із поширених й домінуючих супутніх послуг в аудиторських компаніях є консалтинг. Аудиторський консалтинг відіграє важливу роль, в першу чергу, при прийнятті управлінських рішень.

Аудиторський консалтинг – вид послуг, при якому клієнту надаються консультації/поради у сфері бухгалтерського, податкового, управлінського обліку та аналізу організаційно-господарської діяльності.

В наших попередніх дослідженнях було досліджено такі складові аудиторського консалтингу, як аналітичні процедури аудиту інтегрованої звітності корпоративних підприємств [3].

Аудиторський консалтинг може включати в себе: а) консультації з вибору системи оподаткування та податкового обліку; б) консультації з організації та дотримання методології бухгалтерського обліку; в) консолідації фінансової звітності; г) організаційне забезпечення управління.

З розвитком консалтингового бізнесу все більше провідних компаній надають послуги з більш вузьких профільних питань, у свою чергу це дає їм можливість мати більше клієнтів, які потребують допомоги у фінансовому менеджменті, маркетингу, управлінні персоналом, зовнішньоекономічній діяльності, перед конкурентами, зокрема перед невеликими консультаційними підприємствами. Безумовно, репутація транснаціональних корпорацій безперечно і рівень їх консультаційного обслуговування є надзвичайно високим, проте, клієнт дуже часто надає переваги більш вузькопрофільним та спеціалізованим консультаційним фірмам [4].

При проведенні консультацій із метою досягнення конкурентоспроможності, аудиторські компанії повинні комбінувати й використовувати навички та вміння як спеціалістів-універсалів, так і вузькопрофільних фахівців, які мають глибокі знання в окремих галузях. Також успіх аудиторських фірм напряму залежить від кваліфікаційних навичок працівників у виборі асортименту вузькопрофільних послуг, застосування прогресивних методів ведення фінансової діяльності, покращання якості послуг і чесності працівників.

Проводячи аналіз ринку консалтингових послуг в Україні, можна спостерігати значний розвиток. Проте, незважаючи на те, що сучасні компанії розуміють беззаперечну необхідність в консультаційних послугах, попит на них зберігається низьким. Головними причинами такої ситуації є: тривала фінансово-економічна криза, складна макроекономічна ситуація та загальне зниження ділової активності, відсутність культури роботи з незалежними експертами, випадки недотримання принципу конфіденційності, незахищеність клієнтів консалтингових фірм на законодавчому рівні та їхня низька платоспроможність, відсутність гарантій та стандартів якості консультаційних послуг, складність отримання об'єктивної інформації про відповідні фірми, недосконалість законодавства, відсутність класифікатора консалтингових послуг в Україні та відповідних спеціалізованих органів регулювання [5].

Формування прозорого ведення бізнесу є основним чинником формування попиту на консалтингові послуги, як на міжнародному, так і на вітчизняному ринку. Ведення такого бізнесу забезпечує його власникам зростання авторитету серед конкурентів, можливості залучення додаткових інвестицій та прибутковості. Тому залучення такого інтелектуального ресурсу як консультування є об'єктивною необхідністю для забезпечення довгострокового стратегічного розвитку сучасної компанії [4].

На нашу думку, проводячи консультації, аудитор повинен забезпечувати: 1) розв'язання проблем і обміну досвідом; 2) виявлення проблем; 3) знаходження потрібної інформації; 4) аналіз і синтез; 5) розроблення пропозицій щодо вдосконалення фінансово-господарської

діяльності; 6) спілкування з клієнтами; 7) планування змін; 8) допомогу клієнтам у накопиченні досвіду; 9) передачу дієвих методів управління тощо.

Розвиток консалтаційного ринку в Україні багато в чому залежить від готовності консалтингових компаній до нововведень, адаптованості набору послуг до потреб клієнтів, постійного моніторингу економічних змін, пошуку нових продуктів і ринків. Майбутнє консалтингу нерозривно пов'язане з підвищенням професіоналізму консультантів, швидкістю, високою якістю виконання замовлень, дотриманням етичних стандартів для задоволення потреб клієнтів [5].

У міжнародній аудиторській практиці склався суворо дотримуваний кодекс професійної етики аудиторської діяльності. Такий регламентований кодекс професійної поведінки призначений, зокрема, для підтримки високої репутації даної професії, її морального іміджу. Необхідність у ньому зумовлена також підвищеною відповідальністю зазначених фахівців перед власниками організації, діяльність якої перевіряють, державою, інвесторами, кредиторами, персоналом організації.

Вважаємо, що на сьогодні основними шляхами розвитку вітчизняного аудиторського консалтингу є: прийняття досвіду іноземних компаній; підвищення кваліфікації працівників; запровадження на підприємствах вузькопрофільних фахівців; удосконалення законодавства України на основі міжнародних стандартів.

Отже, аудиторський консалтинг в Україні організовується з урахуванням досвіду, що склався у світовій практиці. Аудиторські консультації можна вважати як альтернативну форму навчання з впровадження знань в економічну діяльність. Особливістю такого консультування, зокрема, є його індивідуальний підхід. Основними перевагами аудиторського консалтингу є: впровадження ефективної управлінської діяльності, формування бухгалтерського обліку відповідно до діяльності підприємства та зменшення здійснення помилок в ньому, допомога у веденні податкового обліку для зменшення ризику перевірок Державної податкової служби України, підвищення кваліфікації працівників підприємства.

Список використаних джерел

1. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21 грудня 2017 року № 2258-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>.
2. Назарова К.О., Міняйло В.П., Негоденко В.С. Ринок аудиторських послуг в Україні. Товари і ринки. 2021. №4 (40). С. 4-16. URL: <https://cutt.ly/2UofGcP>.
3. Bezverkhyi, K., Hnylytska, L., Yurchenko, O., & Poddubna, N. Analytical procedures of the audit of integrated reporting of corporate enterprises. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 2023, № 3(50), Pp. 87–101. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.3.50.2023.4045>.

4. Верба В.А. Управлінське консультування в Україні: місія не здійсненна? Синергія. 2004. № 3. С.12-18.

5. Сялямон-Міхеєва К.Д., Сялямон В.П. Консалтингові послуги в аудиті. Ефективна економіка. 2017. № 10. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5796>.

Братусь Ганна Анатоліївна,

доктор економічних наук, доцент,

завідувач кафедри економіки та управління бізнесом;

Домрачов Андрій Павлович

аспірант кафедри маркетингу;

Навчально-науковий інститут управління, економіки та бізнесу

Міжрегіональної Академії управління персоналом

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ

Облік та аудит в Україні є важливими аспектами функціонування сучасних підприємств. З розвитком глобального бізнесу та посиленням конкуренції, актуальність правильного фінансового обліку та надійного аудиту стає важливішою ніж будь-коли раніше.

У сучасних умовах глобалізації та розширення участі підприємств України в міжнародному бізнесі, аудит стає ефективним інструментом забезпечення якості та достовірності фінансової й нефінансової інформації, яка міститься у звітах підприємств [1].

Однією з основних подій в сфері обліку та аудиту в Україні були зміни в законодавстві, спрямовані на гармонізацію з міжнародними стандартами. Зокрема, впровадження МСФЗ (Міжнародні стандарти фінансової звітності) та МСА (Міжнародні стандарти аудиту) має велике значення для підвищення якості фінансової звітності та надійності аудиту. Зміни в законодавстві допомагають українським підприємствам пристосуватися до міжнародних стандартів та забезпечують більшу довіру внутрішніх та зовнішніх зацікавлених сторін до фінансової звітності.

Завдяки швидкому розвитку цифрових технологій, облік стає більш автоматизованим та ефективним. Застосування хмарних технологій та автоматизованих систем обліку покращує збір, обробку та зберігання фінансової інформації. Штучний інтелект та машинне навчання також можуть бути використані для аналізу даних та прогнозування фінансових результатів. Цифрові технології в обліку сприяють зниженню помилок, прискоренню процесів та забезпеченню більшої точності у фінансовому звітному процесі.

Обов'язковий аудит є важливим аспектом фінансового контролю в Україні. Згідно з чинним законодавством, певні види підприємств повинні пройти процедуру обов'язкового аудиту фінансової звітності. На підставі